

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 S 169/2013 (ďalej aj „napadnutý postup krajského súdu“), postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 5 Sžo 160/2015 a sp. zn. 5 Sžik 3/2018 (ďalej aj „napadnutý postup najvyššieho súdu“), písomným oznámením (odpoveďou) predsedu krajského súdu sp. zn. 1 Spr 167/2019 zo 16. augusta 2019 (ďalej len „oznámenie predsedu krajského súdu“), ako aj písomným oznámením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“ alebo „žalovaný“) č. k. 44160/2019-151 zo 4. novembra 2019 (ďalej len „oznámenie ministerstva“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ (žalobca) sa návrhom na začatie konania doručeným krajskému súdu 2. júla 2013 (ďalej len „žaloba“) domáhal proti ministerstvu preskúmania zákonnosti jeho rozhodnutia č. 31097/2013-23-II z 23. apríla 2013 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva II“), ktorým bolo potvrdené rozhodnutie ministerstva č. 209/2013-34-I z 15. marca 2013 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva I“) o nevyhovení žiadosti sťažovateľa o sprístupnenie ním požadovaných informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení účinnom

v rozhodujúcom období bližšie špecifikovaných v žalobe. V právnej veci žaloby sa konanie na krajskom súde viedlo pod sp. zn. 2 S 169/2013.

3. V právnej veci žaloby krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 S 169/2013 z 28. januára 2015 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 2 S 169/2013 z 20. mája 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu I“) tak, že žalobu a návrh sťažovateľa z 26. januára 2015 na prerušenie konania zamietol s tým, že účastníkom nárok na náhradu trov konania nepriznal.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu I v zmysle § 250ja ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej aj „OSP“) riadne a včas odvolanie – riadny opravný prostriedok, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Sžo 160/2015 z 19. októbra 2017 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) tak, že rozsudok krajského súdu I zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Následne krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 S 169/2013 z 21. februára 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu II“) opäť tak, že žalobu a návrh sťažovateľa z 26. januára 2015 na prerušenie konania zamietol s tým, že účastníkom nárok na náhradu trov konania nepriznal. Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok krajského súdu II nadobudol právoplatnosť 9. apríla 2018.

6. Sťažovateľ podal proti právoplatnému rozsudku krajského súdu II v zmysle § 438 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „SSP“) riadne a včas kasačnú sťažnosť – mimoriadny opravný prostriedok, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Sžik 3/2018 z 30. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že 1. návrh sťažovateľa na prerušenie konania (vznesený v kasačnej sťažnosti, pozn.) sa zamietla, 2. rozsudok krajského súdu II sa mení tak, že rozhodnutie ministerstva II a rozhodnutie ministerstva I sa zrušujú a vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie, a (3.) sťažovateľovi sa priznáva proti žalovanému nárok na úplnú náhradu trov konania na krajskom súde a najvyššom (kasačnom) súde.

Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť 19. júna 2019.

7. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti okrem iného uviedol:

«... Dňa 14.08.2019 bola predsedovi KS BA doručená sťažnosť proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a voči neprimeranej dĺžke konania. Sťažnosťou som sa domáhal vyslovenia porušenia môjho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov/v primeranej lehote:

- v konaní KS BA so spis. zn.: 2S/169/2013,

- v konaní NS SR so spis. zn.: 5SŽO/160/2015 a 5Sžik/3/2018.

a to v súlade s judikatúrou ESLP vo veci Čičmanec v. Slovenská republika a vo veci pilotného rozsudku ESLP Rutkowski o iní v. Poľsko (sťažnosť č. 72287/10). V zmysle rozsudku ESLP veci Čičmanec v. Slovenská republika so poškodená osoba môže domáhať vyslovenia porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote aj v čase, kedy konanie sa nachádza vo fáze rozhodovania o výške trov a táto sťažnosť môže smerovať proti celej dĺžke konania, t. j. proti všetkým stupňom súdnej sústavy. V zmysle pilotného rozsudku ESLP vo veci Rutkowski a iní v. Poľsko sťažnosť predsedovi súdu, ak má byť spôsobilá byť účinný prostriedkom nápravy podľa čl. 13 Dohovoru, musí umožňovať preskúmať celú dĺžku konania, teda dĺžku konania pred súdmi všetkých stupňov rozhodujúcimi v danej veci, hoci v čase podania sťažnosti predsedovi súdu, daná časť konania v jednej a tej istej právnej veci už pred daným súdom neprebíha, čo znamená, že môže ísť aj o konanie pred nadriadeným súdom...

Dňa 16.08.2019, teda za dva dni podania sťažnosti, bola sťažovateľovi vydaná odpoveď predsedu KS BA č. 1Spr/167/2019 (ďalej ako „Odpoveď KS BA“) na sťažnosť o prietahy. Predseda KS BA túto sťažnosť vyhodnotil ako neopodstatnenú...

Dňa 24.09.2019 bola Ministerstvu spravodlivosti SR (ďalej ako „MS SR“) doručená žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti - Odpoveď KS BA. V žiadosti sťažovateľ uviedol, že podľa rozsudku ESLP vo veci Majewski v. Poľsko (sťažnosť č. 52690/99) musí sťažnosť predsedovi súdu „pokryť“ všetky stupne súdnej sústavy, teda celú dĺžku konania, aj keď konanie prebehlo na súdoch viacerých stupňov. V opačnom prípade ide o porušenie práva na účinný prostriedok nápravy...

Dňa 28.10.2019 KS BA rozhodol o výške trov konania uznesením so spis. zn.: 2S/169/2013, na základe rozsudku NS SR z 30.04.2019. Voči uzneseniu KS BA podal sťažovateľ dňa 11.11.2019 sťažnosť, o ktorej nebolo ku dňu podania tejto sťažnosti rozhodnuté.

... Dňa 13.11.2019 bolo sťažovateľovi doručené prešetrenie vybavenia sťažnosti na základe žiadosti o prešetrenie z 24.09.2019 pod č. 44160/2019-151 (ďalej ako „Prešetrenie MS SR“). MS SR žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti na priedahy označilo za neopodstatnenú, pričom uviedlo, že konanie je údajne meritórne skončené a rozhoduje sa iba o výške trov konania, kde podľa MS SR priedahy nevznikli. K judikatúre ESLP uvádzanej sťažovateľom sa MS SR vôbec nevyjadriло...

Z uvedených úkonov v predmetnej právnej veci sťažovateľa neboli ku dňu podania tejto sťažnosti vykonané žiadne ďalšie procesné úkony. Z vyššie uvedených skutočností teda vyplýva, že: konanie pred KS BA trvalo a trvá viac ako 3 roky, nakoľko konanie o výške trov nie je stále definitívne ukončené. NS SR rozhodol o podanom odvolaní až po vyše dva a pol roku od jeho podania a o kasačnej sťažnosti NS SR po takmer roku od jej podania...»

8. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] sa vyhovuje.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod spis. zn.: 2S/169/2013, postupom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod spis. zn.: 5Sžo/160/2015 a postupom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod spis, zn.: 5Sžik/3/2018, porušené bolo.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru a základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, odpoveďou Krajského súdu v Bratislave č. 1Spr/167/2019 zo dňa 16.08.2019 a prešetrením vybavenia sťažnosti Ministerstvom spravodlivosti SR č. 44160/2019-757 zo dňa 04.11.2019, porušené bolo.

4. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje v konaní vedenom pod spis. zn.: 2S/169/2013, konať v primeranej lehote a bez zbytočných priedahov.

5. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 2.100,- EUR (slovom dvetisíc sto eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 1,- EUR (slovom jedno euro), ktoré mu je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. [REDACTED] sa priznávajú trovy konania/právneho zastúpenia vo výške 346,26 EUR, ktoré sú Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd Slovenskej republiky povinní sťažovateľovi vyplatiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľa, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

14. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je:

- namietané porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu, ako aj napadnutým postupom najvyššieho súdu;
- namietané porušenie základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru oznámením predsedu krajského súdu a oznámením ministerstva.

K napadnutému postupu krajského súdu a napadnutému postupu najvyššieho súdu

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

18. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo

najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov [ďalej aj „CSP“ (v zmysle § 25 SSP ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencii, pozn.)], ktorým bol Občiansky súdny poriadok zrušený, a to z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, a § 5 ods. 7 SSP, podľa ktorého správny súd sám určuje poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne.

20. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že v právnej veci žaloby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 S 169/2013 krajský súd po tom, čo bol v rámci konania o odvolaní – riadnom opravnom prostriedku vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Sžo 160/2015 rozsudok krajského súdu I uznesením najvyššieho súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, naposledy rozhodol rozsudkom krajského súdu II 21. februára 2018, ktorý nadobudol právoplatnosť 9. apríla 2018, čím bolo konanie o žalobe meritórne ukončené.

21. V konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Sžik 3/2018 o kasačnej sťažnosti – mimoriadnom opravnom prostriedku proti právoplatnému rozsudku krajského súdu II najvyšší súd rozhodol rozsudkom 30. apríla 2019. Rozsudok najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť 19. júna 2019.

22. Z už uvedeného je zjavné, že právna neistota sťažovateľa v merite žaloby, ako aj kasačnej sťažnosti v čase podania ústavnej sťažnosti bola odstránená a ďalej pretrvávala už iba pokiaľ ide o rozhodnutie o sume náhrady trov konania.

23. Ústavný súd zistil, že počnúc 6. júnom 2019, keď bol krajskému súdu doručený rozsudok najvyššieho súdu, krajský súd po tom, čo rozsudok najvyššieho súdu zaslal účastníkom konania, uznesením sp. zn. 2 S 169/2013 z 22. októbra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. novembra 2019, rozhodol o vrátení súdneho poplatku za kasačnú sťažnosť a napokon uznesením sp. zn. 2 S 169/2013 z 28. októbra 2019 rozhodol aj o sume náhrady trov konania, proti ktorému však sťažovateľ podal 11. novembra 2019 sťažnosť.

24. Ústavný súd uvádza, že pri otázke posúdenia, či vo veci došlo k zbytočným priet'ahom, je potrebné vychádzať z kontextu celkových okolností prípadu, a zároveň poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05).

25. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti namietal porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu ku konaniu o žalobe ako celku, t. j. počnúc od začatia konania, teda od 2. júla 2013, ktoré však bolo meritórne ukončené nadobudnutím právoplatnosti rozsudku krajského súdu II, t. j. 9. apríla 2018, ako aj vo vzťahu ku konaniu o kasačnej sťažnosti, ktoré bolo meritórne ukončené nadobudnutím právoplatnosti rozsudku najvyššieho súdu, t. j. 19. júna 2019. Sťažovateľ zastúpený advokátom – kvalifikovaným právnym zástupcom za celý čas trvania týchto súdnych konaní napriek relatívne dlhotrvajúcemu stavu právnej neistoty sa jeho odstránenia účinne nedomáhal a sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi najvyššieho súdu nepodal vôbec a predsedovi krajského súdu ju podal prvýkrát až 14. augusta 2019, t. j. po tom, čo už bolo o veci meritórne rozhodnuté a predmetom konania pred krajským súdom bola už iba suma náhrady trov konania, čo však ak by bol bdely, mohol urobiť už dávno predtým – v ranom štádiu prípadných priet'ahov. Od doručenia rozsudku najvyššieho súdu krajskému

súdu, t. j. od 6. júna 2019, krajský súd už zjavne koná bez zbytočných priet'ahov, resp. v primeranej lehote.

26. Zjavná neopodstatnenosť s'ťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto orgánu verejnej moci v čase doručenia s'ťažnosti ústavnému súdu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

27. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu podľa ústavy, ako aj právu podľa dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, ústavný súd ústavnú s'ťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

28. Na základe uvedených zistení ústavný súd ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu a napadnutému postupu najvyššieho súdu) odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K oznámeniu predsedu krajského súdu

29. Ako už bolo uvedené, právomoc ústavného súdu je založená na princípe subsidiarity vyplývajúcej z čl. 127 ods. 1 ústavy a tiež z § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zmysel a účel tohto princípu vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje z tohto hľadiska inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), a z podstaty tejto ústavnej konštrukcie nepochybne vyplýva, že predmetom ústavného prieskumu zo strany ústavného súdu môže byť (v zásade) len také rozhodnutie, prípadne postup orgánu verejnej moci, proti ktorému už sťažovateľ v danom prípade nemá k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

30. Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) sťažnosť môže podať účastník konania alebo strana v konaní. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

31. Podľa § 63 ods. 1 zákona o súdoch sťažnosti vybavuje predseda príslušného súdu.

32. Podľa § 64 ods. 1 zákona o súdoch účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania, a odstránenie zistených nedostatkov.

33. Podľa § 67 ods. 1 zákona o súdoch ak je sťažovateľ toho názoru, že sťažnosť, ktorú podal na príslušnom orgáne súdu, nebola ním riadne vybavená, môže požiadať do 30 dní od doručenia odpovede, s ktorou nie je spokojný,

a) predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu,

b) ministerstvo o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom krajského súdu a predsedom Špecializovaného trestného súdu.

34. Podľa § 67 ods. 2 zákona o súdoch na prešetrenie vybavenia sťažnosti sa primerane použijú ustanovenia tohto zákona o vybavovaní sťažností.

35. Z uvedeného vyplýva, že zákon o súdoch poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok nápravy – žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti podľa § 67 ods. 1 písm. b) zákona o súdoch, ktorou sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti postupu predsedu krajského súdu. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc ministerstva pri primeranom použití ustanovení zákona o súdoch o vybavovaní sťažností prijať a zabezpečiť vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, a to aj napriek oznámeniu (odpovedi) predsedu krajského súdu. Túto možnosť sťažovateľ napokon pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu aj účinne využil a o spôsobe jej vybavenia bol upovedomený oznámením ministerstva.

36. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k oznámeniu predsedu krajského súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

K oznámeniu ministerstva

37. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa

namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

38. Z oznámenia ministerstva o spôsobe vybavenia žiadosti sťažovateľa o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti na prietahy v konaní predsedom krajského súdu v zmysle § 67 ods. 1 písm. b) zákona o súdoch je zrejmé, že nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru. Ministerstvo jasne, zrozumiteľne a vyčerpávajúcim spôsobom uviedlo, z akých dôvodov nebolo možné sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní a následne ani jeho žiadosti o prešetrenie vybavenia tejto sťažnosti predsedom krajského súdu vyhovieť. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v konaní v zmysle § 62 ods. 1 zákona o súdoch, ak má byť spôsobilá ako účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, musí umožniť preskúmať celú dĺžku konania pred súdmi všetkých stupňov rozhodujúcimi v danej veci, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ nepreukázal a ani len netvrdil, že by mu v podaní sťažnosti na prietahy predsedovi toho-ktorého súdu (krajského súdu a najvyššieho súdu) v čase pred ním aktuálne prebiehajúceho súdneho konania do 14. augusta 2019 bránili akékoľvek dôvody hodné osobitného zreteľa. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 61 ods. 1 zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj základným právom na konanie bez zbytočných prietahov, nevyhnutným predpokladom toho je však jej riadne a včasné uplatnenie.

39. Berúc do úvahy už uvedené, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti (vo vzťahu k oznámeniu ministerstva) odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

40. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (prikázanie krajskému súdu konať v primeranej lehote a bez zbytočných prieťahov, priznanie finančného zadosťučinenia a rozhodnutie o náhrade trov konania pred ústavným súdom) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu